

5. Geomorfologické členenie Levočských vrchov.

Skôr kým pristúpim ku geomorfologickému členeniu Levočských vrchov je potrebné vysvetliť niektoré širšie súvislosti Levočských vrchov k okolitým pohoriam a ich začlenenie do jednotlivých subprovincií, provincií atď.

Levočské vrchy sú súčasťou „Podhôľno-magurskej oblasti“. Do tejto oblasti okrem Levočských vrchov patria v geografickom slede od západu na východ aj nasledovné celky: Oravská kotlina, Skorušinské vrchy, Podtatranská brázda, Spišská Magura, Spišsko-šarišské medzihorie, Bachureň a Šarišská vrchovina. Podhôľno-magurská oblasť patrí do subprovincie „Vonkajšie západné Karpaty“. Tá so subprovinciou „Vnútorne západné Karpaty“ patrí do provincie „Západné Karpaty“. Západné a Východné Karpaty tvoria „Karpatskú podsústavu“, ktorá spolu s „Panónskou panvou“ tvorí „Alpsko-himalájsku sústavu“.

Levočské vrchy hraničia na východe s pohoriami Branisko a Bachureň. V oboch prípadoch ide o pomerne krátku hranicu. Dlhšia je už hranica na severovýchode so Spišsko-šarišským medzihorím. Na severe je to opäť krátka hranica so Spišskou Magurou. Na východe prechádzajú Levočské vrchy do Podtatranskej kotliny a na juhu zase do Hornádskej kotliny.

Samotné Levočské vrchy sa delia na tri podcelky. 1/ Levočská vysočina, 2/ Levočská vrchovina, 3/ Levočské planiny.

Levočská vysočina zaberá centrálnu a severovýchodnú časť pohoria. Západná hranica ktorá ho oddeľuje od Levočskej vrchoviny prechádza západne od Krížového vrchu a vedie na sever k obci Kolačkov. Južná hranica oddeľujúca Levočskú vysočinu od Levočských planín prechádza od Krížového vrchu na východ ponad obce Torysky a Nižné Repaše, z východnej strany obchádza vrchol Spišskej a odtiaľ ide na severovýchod k obci Brezovica. Levočská vysočina sa už nedelí na menšie časti.

Levočská vrchovina sa rozprestiera západne od Levočskej vysočiny. Jej západnú hranicu od Popradskej kotliny tvorí rieka Poprad a na juhozápade hraničí s Vrbovskou pahorkatinou, ktorá už patrí do Podtatranskej kotliny. Na juhu má podcelok Levočská vrchovina krátku hranicu s Levočskými planinami. Táto hranica prechádza južne od Zaľubice. Levočská vrchovina sa delí na dve časti. Menší „Kolačkovský chrbát“ v severnej časti a väčšie „Ľubické predhorie“ v južnej časti.

Levočské planiny zaberajú južnú časť Levočských vrchov a tvoria vlastne najbližšie okolie Levoče zo severnej strany. Má taktiež dve časti. Väčšia časť Levočských planín sa nazýva „Levočské úboče“. Rozprestierajú sa približne od obce Abrahamovce až po Nižný Slavkov. Do Levočského ubočia je zo severu vklínená menšia časť „Oľšavická planina“. Mesto Levoča tvorí hranicu medzi Levočskými vrchmi a Hornádskou kotlinou. Väčšia časť mesta leží už v „Levočskej kotline“, ktorá je súčasťou „Hornádskej kotliny“, podcelku „Medvedie chrby“. Hornádska kotlina patrí už do Fatransko-tatranskej oblasti, ktorá je časťou „Vnútorých západných Karpát“. To znamená, že v blízkosti Levoče prechádza aj hranica medzi subprovinciami „Vnútorne západné Karpaty“ a „Vonkajšie západné Karpaty“.

Hlavným hrebeňom Levočských vrchov prechádza európske rozvodie Čierneho a Baltického mora. Z hrebeňa Kozích chrbtov, rozprestierajúcich sa južne od Popradu ide hranica rozvodia na Pikovskú hoľu (905 m), ďalej prechádza cez obec Vlkovce na Brezovú (948 m), z nej cez Ostrú horu (933 m), Krížový vrch (1080

m), Gehuľu 1050 m), Holý vrch (1088 m), Javorinu (1224 m), Václavák (1141 m), Jankovec (1169 m), Piesočný vrch (1155 m) Čiernohuzec (1216 m) a Zamčisko (1236 m). Zrážkové vody ktoré stekajú na východnú a juhovýchodnú stranu tečú do Levočského potoka a Torysy. Oba toky sa vlievajú do Hornádu, ten sa na maďarskom území vlieva do Slanej a tá do Tisy. Táto rieka tvorí jeden z najmohutnejších prítokov Dunaja. Východné a severovýchodné svahy odvodňujú hlavne Tvarožniansky potok, potok Ľubica, Holumnický potok a Jakubianka. Tie sa postupne vlievajú do rieky Poprad, ktorý tvorí prítok Dunajca. Ten je jeden z najväčších prítokov Wisly, ktorá tečie až do Baltického mora.

Najvyšším vrchom Levočských vrchov je Čierna hora (1.289,4 m), druhým najvyšším vrchom sú Siminy (1.287,2 m) a tretím je Ihla (1.282,6 m). Všetky tieto vrcholy sa nachádzajú v podcelku Levočská vysočina. Najvyšším vrcholom v Levočskej vrchovine je kóta 1.132,3 m, v Levočských planinách je najvyšším vrchom pre levočanov známy Krúžok (975,9 m).

Severovýchodnou časťou Levočských vrchov išla v minulosti historická hranica medzi Spišom a Šarišom. Prechádzala medzi obcami Vyšný a Nižný Slavkov (hranicu tvoril potok Dolina), ďalej pokračovala už na hrebeň pohoria, cez Škapovú. Tu sa stáčala na sever a cez Jankovec, Piesočný vrch, Kuliguru, Siminy pokračovala ďalej na sever už mimo pohoria Levočských vrchov.

Ing. Ernest Rusnák

Príloha: mapa